

INFORMATIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY AKO DÔLEŽITÝ FAKTOR PREMENY NA ZNALOSTNÚ EKONOMIKU

PUBLIC ADMINISTRATION INFORMATIZATION PROCESS AS AN IMPORTANT FACTOR OF TRANSFORMATION TO THE KNOWLEDGE ECONOMY

doc. Ing. Jozef Tvrdoň, CSc.

Ing. Jana Šuranová

EU BA, NHF, KVS a RR, Dolnozemska cesta 1, BA

tvrdon@euba.sk, suranova@euba.sk

ABSTRACT

Public administration informatization is contingent on society informatization. It is a planned process of implementation information and communication technologies (IKT) to the social-economic process. It means transformation of the industrial economy to the new knowledge economy. With IKT, economic sources (land, capital and especially work) can be used more effectively. More effective usage of sources stimulates economic growth and development (new economic activities, work positions, increasing of products added value).

KEY WORDS

Public administration informatization, communication technologies, e-Government, knowledge economy, new economic activities,

Úvod

Informatizáciu verejnej správy možno definovať ako proces zavádzania informačných technológií do správy vecí verejných s cieľom zvýšiť výkonnosť, prístupnosť, transparentnosť a efektivitu výkonov verejnej správy. Tieto ciele sa v regionálnom, národnom i európskom priestore sledujú najmä preto, lebo úzko súvisia s konkurencieschopnosťou spoločnosti ako takej.

Nutnosť zavádzania informačných technológií do verejnej správy - eGovernment môžeme v širšom ponímaní odôvodniť procesmi, ktoré pôsobia vo vyspelých ekonomikách a plynú takpovediac dvoma protichodnými smermi: na jednej strane globalizácia, ktorá má tendencie viesť spoločnosť k unifikácii (technická normalizácia, ktorá jedným variantom nahrádza väčší počet možných variantov riešenia) a na strane druhej ide

o proces, ktorý napomáha efektívnejšie obslužiť konkrétne územie - ide o proces decentralizácie (prenášanie politických, hospodárskych a iných právomocí z vyšších orgánov na nižšie). Aj globalizácia, aj decentralizácia si vyžadujú od orgánov ktoré spravujú spoločnosť presný a pružný systém obsluhy a výkonu a sledujú (aj ekonomický) rozvoj spoločnosti.

Za transformáciu na e-Government hovoria aj súčasné snahy krajín nájsť nové, inovatívne spôsoby vládnutia, ako predísť byrokrácii a znížiť verejné výdavky, ktoré pohlcuje tradičný systém poskytovania verejných služieb v priemyselných spoločnostiach.

Zavádzanie IKT do verejnej správy spočíva v uvedení si dvoch momentov, a to zmena technologického vybavenia organizácií ale i kultúrna zmena. Pod IKT zahŕňame napríklad: internet, e-mail, elektronické databázy, infraštruktúra verejných kľúčov, bezpečnostné kódovanie, on-line služby, e-learning ... Ak sa má stať verejná správa nositeľom moderného poskytovania služieb, nemôže zostať len technologicky orientovaná, musí sa sústrediť aj na spoločensko-kultúrne premeny. Kultúrna transformácia znamená začať chápať verejnosprávnú činnosť ako služby, ktoré sú poskytované občanom – zákazníkom. Modernizácia spočíva aj v posilňovaní demokratickej a kooperatívnej verejnej politiky – účasti občanov a občianskej spoločnosti na riadení a kontrole činnosti verejných predstaviteľov.

Podľa správy prezentovanej na konferencii o e-Government cieľom by malo byť¹ :

¹ eGovernment v Európe: súčasný vývoj. Správa prezentovaná na Konferencii o eGovernment

- Zásadne transformovať procesy tvorby a poskytovania verejných služieb a následne transformovať aj celé spektrum vzťahov verejných orgánov:
G2C (Government-to-Citizens), vláda – občania,
G2B (Government-to-Business), vláda – podniky,
G2G (Government-to-Government), vláda – vláda.
- Zlepšiť výkonnosť verejných inštitúcií a spraviť ich vnímavejšími.
- Pomôcť vybudovať (sčasti) virtuálnu a (úplne) prepojenú administratívu, pri ktorej je užívateľ len „zaklope na vchodové dvere“ buď virtuálne cez „portál“ alebo fyzicky návštevou „servisu pod jednou strechou“.
- Pri zachovaní výhod delby práce medzi verejnými agentúrami v zmysle špecializovanej odbornosti a profesionality – rozvinúť G2G siete a kooperačné hry s partnermi z občianskej spoločnosti.

Analýza súčasného stavu informatizácie na Slovensku

Efektívna elektronická verejná správa prináša zvýšenie úžitku občanom, podnikom, tretiemu sektoru a je nevyhnutná pri vytváraní konkurencieschopného a inovačného prostredia v krajine. Pre rozvoj informatizácie verejnej správy v SR je nevyhnutná elektronizácia služieb verejnej správy on-line (eGovernment), zdravotníctva (eHealth), vzdelávania (eLearning), životného prostredia (eEnvironment), začleňovania znevýhodnených skupín obyvateľov (eInclusion) a kultúry (eCulture).

Slovensko zaostáva v procese informatizácie za vyspelými krajinami EÚ, ale aj za krajinami V4. Dosahujeme len 9%-nú penetráciu Internetom. Na porovnanie USA vykazujú 58%-nú, Dánsko 54%, Holandsko 46%, Česká republika 22% a Poľsko 15%.² Internet môžeme považovať za významný ukazovateľ informatizácie spoločnosti, lebo jeho používanie si vyžaduje všeobecné využívanie osobných počítačov, vybudovanú modernú telekomunikačnú infraštruktúru s dostupnými cenami pre užívateľov Internetu.

V súčasnosti je miera zapojenia jednotlivých orgánov verejnej správy do procesu informatizácie

dobrovoľná. Dostupnosť verejných služieb vlády na internete je na Slovensku iba 15 %-ná, kým v pôvodných krajinách EÚ vyše 60 %-ná. Komunikáciu s úradmi cez internet využíva necelých 5 % obyvateľstva Slovenska³. Samosprávy a štátna správa používajú z IKT väčšinou len internet, a to na prezentáciu svojich aktivít a oboznámenie občanov s dôležitými správami súvisiacimi s činnosťou ktorú vykonávajú, menej už sprístupňujú databázy s informáciami, alebo elektronické podávanie žiadostí či vydávanie potvrdení rôzneho druhu a elektronické podávanie dokladov. Verejnoprávne inštitúcie využívajú IKT už efektívnejšie – na marketingové účely, komunikáciu s občanmi, ale aj na prieskumy verejnej mienky a kvalita podávanej informácie má spravidla vyššiu vypovedaciu schopnosť ako je tomu u štátnej správy či samosprávy.

Na Slovensku sa podľa údajov EUROSTAT-u ukazuje veľký rozdiel vo využívaní IKT medzi mestom a vidiekom. Vo veľkých mestách (Bratislava a Košice) je v porovnaní s vidiekom viac ako dvojnásobný počet pripojených domácností a užívateľov internetu, pričom ich podiel na počte obyvateľov predstavuje len 13%. Stredne veľké mestá majú nadpriemerné zastúpenie počtu pripojených domácností a užívateľov internetu, na vidieku je hlboko podpriemerná penetrácia pripojených domácností a užívateľov internetu. V súvislostiach s vidiekom je potrebné zdôrazniť najvypuklejšiu disparitu informatizácie spoločnosti v SR, spočívajúcu v 44% podiele vidieku na počte obyvateľov a v 9,7% podiele pripojených domácností a v 26,9% podiele užívateľov internetu na vidieku. V krajinách EÚ - 15 prevláda výrazne rovnomernejšie regionálne rozdelenie. Požadovaná infraštruktúra prenosovej kapacity chýba v nasledovných súvislých oblastiach: Záhorie, Kysuce, Orava, Horná Nitra, Horný Turiec, Horné Pohronie, oblasti stredného a severovýchodného Slovenska.

Podľa Národného strategického referenčného rámca⁴ z prieskumov vyplýva, že zavedením e-služieb do verejnej správy môžu občania SR ušetriť ročne cca 1 týždeň pracovného času, čo predstavuje úsporu cca 4000 Sk na pracujúceho občana. Inak povedané, len časová strata (spôsobená nízkou produktivitou služieb) spôsobuje štátnemu rozpočtu ročnú ujmu na priamych daniach vo výške 3 337 mil. Sk, ktorá sa pri súčasnom raste ekonomiky a produktivity bude medzi ročne zvyšovať o 4 - 5%.

v talianskom Come, 7. -8. júla 2003. Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť – SGI, 2004.

² www.infovek.sk

³ www.pravda.sk, Politické strany sľubujú podporu znalostiam. Dňa 16.5.2006.

⁴ www.strukturalnefondy.sk

Pokiaľ by sme vychádzali zo súčasného 26,8% využívania internetu občanmi a e-služby by boli implementované, tak by sa vynaložené náklady vo forme priamych daní mohli vrátiť v priebehu 5 rokov. Pre rozvoj každej modernej, znalostne orientovanej ekonomiky je nevyhnutné, aby infraštruktúra IKT bola všeobecne dostupná a technologicky interoperatívna.

Štúdia Digitálna gramotnosť na Slovensku⁵ skúma príčiny nízkeho využívania IKT. Medzi hlavné príčiny uvádza nízke investície do IT na obyvateľa, ďalej absenciu služieb eGovernmentu, ale uvádza aj slabú motiváciu ľudí v zamestnaní zlepšovať svoje počítačové zručnosti (najväčšiu zásluhu na tom, že ľudia vedia pracovať s IKT má formálne prostredie – 49 %, potom rodina 23 % a neformálne prostredie 18 %). Slováci zvládajú uspokojivo iba základné zručnosti, nedostatky sa prejavujú pri práci s prenosnými počítačmi, inštalácii PC zariadení či programov, práci so súborami na lokálnej sieti, práci s databázami i grafickými editormi. Štúdia predpokladá v budúcnosti nárast investícií do IT zručností pracovníkov.

Perspektívy procesu informatizácie verejnej správy na Slovensku

Prvým významným krokom na ceste premeny na informačnú spoločnosť u nás je projekt Infovek. Spočiatku občianska iniciatíva, neskôr aj s podporou vlády a orgánov štátnej správy začala svoju činnosť rozvíjať v roku 1998. Obsahom a hlavným cieľom bolo a je podporiť premenu industriálnej spoločnosti na spoločnosť informačnú a to prostredníctvom šírenia poznatkov, vedomostí a zručností s používaním IKT na základných a stredných školách cez budovanie hardvérovej infraštruktúry na školách, prípravu učiteľov, vytváranie a šírenie edukačného obsahu a v roku 2001 projekt Infovek pribral aj ďalšiu zložku – digitálne štúrovstvo. Infovek dnes už nezasahuje len žiakov základných a stredných škôl, ale má snahu osloviť a otvoriť školy pre všetky generácie obyvateľstva sprístupňovaním hardvérovej infraštruktúry a pedagogickou výukou, a tak zvyšovať informačnú gramotnosť najmä nezamestnaním, občanom s nízkym vzdelaním, či ľuďom postihnutých sociálnym vylúčením.

Významným posunom v procese informatizácie na vládnej úrovni je program Minerva. Sleduje stratégiu konkurencieschopnosti Slovenska, ktorá vychádza zo základnej filozofie Lisabonskej stratégie. Táto prieniková stratégia

hospodárskeho rozvoja sa premieta do ostatných dokumentov a iniciatív vlády. Osobitne sa to týka využitia štrukturálnych fondov Európskej Únie v programovacom období 2007 – 2013. Filozofia Minervy je postavená na podpore informačnej spoločnosti, vedy, výskumu a inováciách, podnikateľského prostredia a vzdelávania a zamestnanosti. Požiadavka podpory informačnej spoločnosti je kľúčovou na dosiahnutie premeny na znalostnú ekonomiku.

Priorita informačná gramotnosť zdôrazňuje, že informácia musí obsiahnuť všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľstva a mala by sa implementovať nielen do vzdelávacieho procesu v školstve, ale aj do systému celoživotného vzdelávania.

Priorita efektívna elektronizácia verejnej správy si dáva za úlohu zaviesť moderné a efektívne verejne poskytované elektronické služby, zaistiť bezpečnosť a dôveru v tieto služby prostredníctvom konsolidácie využívania informačných technológií vo verejnom sektore, prepojenie informačných systémov a zmenu organizačných procesov. Cieľom elektronizácie verejnej správy je najmä zefektívnenie poskytovania rôznych služieb pre občanov a súkromný sektor tak, aby ušetrený čas mohli venovať produktívnej činnosti. Stratégia chce⁶:

- prepojiť základné informačné systémy inštitúcií verejnej správy efektívnym, spoľahlivým a bezpečným spôsobom, definovať štandardy a rozhrania pre výmenu dát medzi orgánmi verejnej správy,
- sprístupniť na ústrednom verejnom portáli postupne služby pre občanov a podnikateľov,
- zlepšiť fungovanie všetkých verejných registrov a databáz ich úplnou elektronizáciou a prechodom na on-line služby,
- sledovať konkrétne výsledky projektov a
- zaviesť elektronické identifikačné preukazy, ktoré sú potrebné pre transakcie v rámci e-vlády.

Program chce ďalej umožniť občanom širokú dostupnosť internetu. Realizácia je možná cez vhodné legislatívne a regulačné opatrenia podporiť rozvoj konkurenčného prostredia, ktoré povedie k zníženiu cien a podpore investícií do sektoru telekomunikácií.

⁵ www.ivo.sk

⁶ www.imenerva.sk

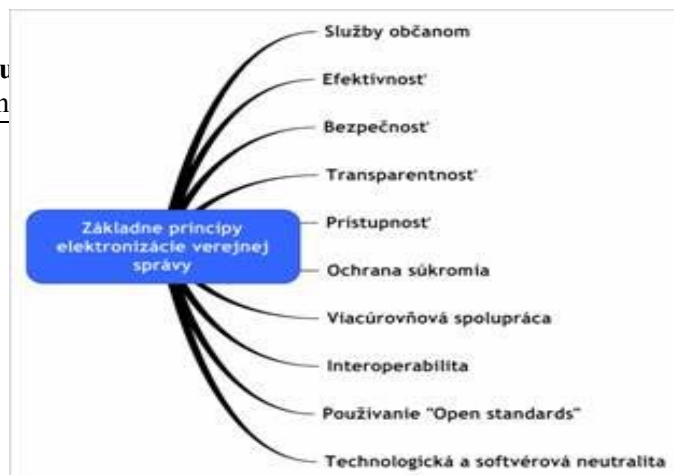
Národný strategický referenčný rámec⁷, ktorý vychádza z Lisabonskej stratégie, vo svojom obsahu tiež zahŕňa požiadavku informatizácie spoločnosti a v rámci nej informatizáciu verejnej správy. Táto oblasť patrí do jednej z troch strategických priorít. Národné projekty zamerané na zvyšovanie kvality verejných služieb prostredníctvom informatizácie verejnej správy, zvyšovanie dostupnosti širokopásmového internetu a tvorbu digitálneho obsahu budú doplnené intervenciami zameranými na generovanie dopytu po digitálnych službách. Popri budovaní kvalitnej infraštruktúry a digitalizácii verejných služieb pokladá tento dokument za potrebné venovať špeciálnu pozornosť digitalizácii a sprístupneniu dát a poznatkov pamäťových a fondových inštitúcií, ktoré tvoria významný, v mnohých prípadoch kritický obsah pre väčšinu znalostne orientovaných procesov v ekonomike. Progresivita zavádzania nových IT štandardov, digitálna osveta a integračná elektronizácia obsahu zohráva veľmi dôležitú úlohu v procesoch efektívneho rozvoja znalostnej ekonomiky.

Ďalším strategickým dokumentom, ktorý sa zaoberá otázkou informatizácie verejnej správy na Slovensku je Cestovná mapa zavádzania elektronických služieb verejnej správy, je to plán implementácie zavádzania elektronických služieb verejnej správy, ktorý vypracovalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Tento si dáva za cieľ kroky, ako sú prepojenie informačných systémov inštitúcií verejnej správy, zlepšiť fungovanie verejných registrov a databáz, sledovanie dosiahnutých výsledkov, zabezpečiť kvalitné vybavenie IKT vo verejnej správe ako aj informačnú gramotnosť zamestnancov, zavedenie elektronických identifikačných preukazov a sprístupnenie na ústrednom verejnom portáli postupne služby pre občanov a podnikateľské subjekty. Princípy, aké chce uplatňovať pri realizácii vyplývajú jednak zo všeobecne uznávaných princípov eGovernmentu akceptovaných členskými štátmi EÚ a sú uvedené v obrázku č. 1.

Obr. 1 – Základné princípy informatizácie verejnej správy

zdroj: www.itapa.sk

Súčasťou dokumentu je aj návrh a spôsob zavádzania elektronických služieb, tzv. cestovná

mapa, jej harmonogram je navrhnutý do konca roku 2008.

Ministerstvo školstva SR v roku 2003 v rámci štátneho programu výskumu a vývoja Budovanie informačnej spoločnosti prijalo úlohu Open Source infraštruktúra. Riešením výskumnej úlohy bola poverená súkromná spoločnosť EEA communication, ktorá spolupracovala s akademickou obcou a cieľom bolo posúdiť dopady možného nasadenia otvoreného softvéru⁸ v štátnej správe, školstve, ale aj v sektore malého a stredného podnikania a navrhnúť koncepciu jeho podpory. Výsledky analýzy ukazujú perspektívu použitia otvoreného softvéru v oblasti e-administratívy, ktorá by sa mala aj na Slovensku intenzívnejšie elektronicky prepojiť s občanom, so súkromným a tretím sektorom a s administratívou EÚ. Open Source je v mnohých oblastiach použitia plnohodnotnou alternatívou ku komerčnému softvéru a významnosť otvorených štandardov deklaruje aj Európska komisia. Na Slovensku sa využíva Open Source softvér napríklad v podobe e-learningových systémov ako Moodle, ďalej Open Office – čo sú balíky kancelárskych programov a Ministerstvo kultúry v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou a Slovenskou chemickou knižnicou predložilo projekt Verejný internet v slovenských knižniciach, ktorého cieľom je vybudovanie cca 760 prístupových bodov na internete v 110-ich knižniciach vo všetkých regiónoch Slovenska na báze SunRay.

Stratégie informatizácie, ktoré sú vypracúvané jednotlivými inštitúciami SR čerpajú základné stavebné prvky zo Stratégie informatizácie EÚ. Aktuálna je schválená Iniciatíva i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť. V nej Únia podporuje otvorené a konkurencieschopné digitálne hospodárstvo

⁷ www.ustrukturalnefondy.sk/Documents/2007-2013/NSRR/vlastnymat.doc

⁸ Open Source softvér je taký, kde zdrojový kód, dokumentácia obsahujú vo všeobecnosti využívané na Open Source báze čo znamená, že je distribuovaný so zdrojovým kódom, ktorý môže byť hocikým upravený a znovu distribuovaný, či predávaný.

a vyzdvihuje informačné a komunikačné technológie. Základné priority sú vytvorenie jednotného európskeho informačného priestoru, zintenzívnenie inovácií a investícií v oblasti IKT a vybudovanie európskej informačnej spoločnosti pre všetkých občanov.

Rada EÚ necháva pre plnenie cieľov vyhodnocovať 20 základných kategórií služieb verejnej správy, ktoré by sa mali pre občanov a podnikateľov poskytovať v elektronickej forme a v režime on-line. Slovenská republika ich prevzala a schválila vo svojom dokumente „Stratégia informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčný plán.“ Zoznam 20 kategórií služieb je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Tab. 1 – Základné kategórie služieb verejnej správy

Služby pre občanov	Služby pre podnikateľov
• Daň z príjmu fyzických osôb • Osobné doklady (občianske a vodičské preukazy, cestovné pasy) • Oznámenie o presťahovaní • Oznámenia polícii • Prihlásenie na vysoké školy • Príspevky sociálneho zabezpečenia (dávky v nezamestnanosti, prídavky na deti, náklady na zdravotnú starostlivosť, príspevky pre študentov) • Evidencia vozidiel • Vyhľadávanie pracovného miesta • Stavebné povolenia • Úradné výpisy z matriky (rodný a sobášny list, matričné udalosti) • Verejné knižnice • Zdravotnícke služby	• Colné vyhlásenia • Daň z pridanej hodnoty • Daň z príjmu právnických osôb • Povolenia životného prostredia • Registrácia právnickej osoby • Elektronizácia zasielania sumárnej strany mesačných výkazov od zamestnávateľa do Sociálnej poisťovne • Verejné obstarávanie • Vykazovanie štatistických údajov

Aktuálne prebieha neverejná testovacia prevádzka Ústredného portálu verejnej správy, čo je akýmsi technologickým jadrom. Jednotlivé rezorty si môžu vyskúšať technologické prostredie, kde môžu z jedného miesta ponúkať všetky svoje elektronické služby. Najdôležitejšie služby verejnej správy by mali byť elektronizované do 31. decembra 2008 a ich poskytovanie už nebude na báze dobrovoľnosti, ale budú povinné.

Záver

Zdroj: www.telecom.gov.sk

Téma informatizácie spoločnosti a osobitne informatizácia verejnej správy je pomerne novou problematikou, ktorú odborná verejnosť na Slovensku rieši v súvislosti s prechodom na poznatkovo založenú ekonomiku. Pre malé ekonomiky je veľmi dôležité sledovať a udržiavať tempo s ekonomicky vyspelými krajinami a tiež včasná príprava na budúci vývoj, ktorý jednoznačne smeruje k prechodu na informačnú spoločnosť.

Slovensko nastúpilo cestu systematického prístupu k informatizácii v roku 1998 projektom Infovek, ktorý až v roku 2001 získal podporu vlády kreovaním Rady ministra školstva. Dosahuje výborné výsledky, v súčasnosti je na internet pripojených vyše 600 škôl a idea Infoveku sa posúva na širší okruh aktérov lokálneho rozvoja:

začínajúcich podnikateľov, nezamestnaných či dôchodcov.

Súčasná vládna politika musí však jednoznačne dôraznejšie viesť svojimi opatreniami k tomu, aby sa vytváral užitočný obsah na sieti, a aby tak bolo

vo vlastnom záujme občanov pripájať sa na internet v domácnostiach. Občan by si mal na sieti nájsť užitočné informácie, môcť si vybaviť úradné záležitosti, alebo sa tam niečo naučiť.

Otvorenou a nedoriešenou otázkou u nás ešte zostáva problematika elektronického podpisu⁹, ktorý je kľúčový pri vybavovaní úradných záležitostí a dokumentov cez internet. Na Slovensku sa zatiaľ nevytvorili podmienky pre certifikačnú autoritu – teda poskytovateľa certifikačných služieb. Dôveryhodnosť elektronického podpisu je zabezpečovaná tzv. pyramídou dôvery, umožňujúcej spoľahlivé overenie odosielať dokumentu a na jej vrchole je certifikačná autorita, ktorú spravuje NBÚ. Kapitálové výdavky na jej zriadenie sa pohybujú na úrovni 100 – 150 mil. Sk a rentabilita jej činnosti predpokladá spracovanie 300 – 500 tis. certifikátov¹⁰. Slovensku chýbajú aj skúsení špecialisti a dostatočné metodické zázemie. Zákon sa dotkne aj mnohých iných právnych noriem a zákonov. Jeho implementácia si zasa bude vyžadovať spracovanie mnohých technických štandardov a zapojenie sa do medzinárodného štandardizačného procesu v tejto oblasti.

Na to, aby mohlo prísť k realizácii efektívnej informatizácii spoločnosti na Slovensku, sú nevyhnutné reformné kroky v systéme vzdelávania, verejnej správy, ale aj v pohľade na financovanie vzdelávania, vedy a výskumu. Informatizácia spoločnosti je totiž prierezový fenomén, dotýkajúci sa všetkých sfér aktivít spoločnosti a tento proces je potrebné koordinovať. Je preto žiaduce, aby vláda zapojila všetky rezorty do tvorby portálu verejnej správy, aby na tomto mieste ponúkali svoje služby aj samosprávy – obce, mestá aj VÚC. V súčasnosti má Slovensko rozpracované stratégie informatizácie verejnej správy, má vytvorené i legislatívne (zákony: O ochrane utajovaných skutočností, O elektronických komunikáciách, O elektronickom podpise, O ochrane osobných údajov, O štátnej štatistike, O slobodnom prístupe k informáciám, O štátnom informačnom systéme) a inštitucionálne podmienky (Rada vlády pre

informatiku, Splnomocnenec vlády SR pre informatizáciu spoločnosti, Sekcia informatizácie spoločnosti na Ministerstve dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a pripravuje sa návrh na vytvorenie postu vicepremiéra pre oblasť informatizácie) na jej realizáciu.

Pre budovanie informačnej spoločnosti na Slovensku má práve v nasledujúcom rozpočtovom období 2007 – 2013 prísť asi 55 miliárd korún z prostriedkov EÚ. Na ich využitie bude nevyhnutná politická vôľa, dostatočná osвета pre odbornú a zainteresovanú verejnosť, ale aj vytvorenie prostredia pre iniciatívy vychádzajúce „z doľa“. Ako vhodný spôsob realizácie sa ukazuje aj možnosť uplatnenia princípu verejno-súkromného partnerstva (PPP), ktoré by mohlo vnieť do celej veci manažérsky prístup a vyššiu efektivitu výkonu verejnej správy.

Použitá literatúra a zdroje:

- [1] Beláňová, V., Grell, M., Chudá, D., Štefanec, P.,: Otvorený softvér vo verejnej správe SR. In: Dialógy o ekonomike a riadení, č. 24, 2006.
- [2] eGovernment v Európe: súčasný vývoj. Správa prezentovaná na Konferencii o eGovernment v talianskom Come, 7. -8. júla 2003. Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť – SGI, 2004.
- [3] Národný strategický a referenčný rámec Slovenskej republiky 2007 – 2013. Ministerstvo výstavy a regionálneho rozvoja, 2006.
- [4] Návrh cestovnej mapy zavádzania elektronických služieb verejnej správy. Ministersvo dopravy, pôšt a telekomunikácií.
- [5] Stratégia Konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 - Národná Lisabonská stratégia.
- [6] www.build.gov.sk
- [7] www.eea.sk
- [8] www.imenerva.sk
- [9] www.informatika.sk
- [10] www.infovek.sk
- [11] www.itapa.sk
- [12] www.ivo.sk
- [13] www.opensource.org
- [14] www.pravda.sk
- [15] www.strukturalnefondy.sk
- [16] www.telecom.gov.sk

⁹ Podľa zákona o elektronickom podpise č. 215/2002 Z.z. je elektronický podpis informácia, ktorá je pripojená k elektronickému dokumentu.

¹⁰ www.informatika.sk/e-podpis/uvod.html